

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **P. M.**, zast. Mgr. Kateřinou Beranovou, advokátkou se sídlem nám. Přemysla Otakara II. 186, Vysoké Mýto, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, se sídlem Komenského náměstí 125, Pardubice, za účasti: **M. R.**, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 10. 2019, č. j. KrÚ 77448/2019, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 23. 6. 2020, č. j. 61 A 8/2019-61,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 23. 6. 2020, č. j. 61 A 8/2019-61, **se zrušuje**.
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 10. 2019, č. j. KrÚ 77448/2019, a rozhodnutí Městského úřadu Česká Třebová ze dne 17. 7. 2019, č. j. MUCT/13403/2018/PRA/SUL/PRE/74-35, **se zrušují** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o žalobě a náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti 14 800 Kč k rukám žalobcovy zástupkyně Mgr. Kateřiny Beranové do 30 dní od právní moci tohoto rozhodnutí.
- IV. Osoba zúčastněná na řízení **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce byl uznán vinným ze spáchání přestupku proti občanskému soužití z nedbalosti podle § 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích (dále

jen „zákon o některých přestupcích“), rozhodnutím Městského úřadu Česká Třebová (dále jen „městský úřad“) ze dne 17. 7. 2019, č. j. MUCT/13403/2018/PRA/SUL/PRE/74-35. Během lyžování totiž měl na sjezdovce Peklák v České Třebové dne 10. 2. 2018 okolo 18:30 způsobit osobě zúčastněné na řízení M. R. (dále jen „poškozený“) při srážce zranění uvedená v lékařské zprávě MUDr. Ladislava Kučery ze dne 1. 4. 2018 (impresivní zlomenina lící kosti vlevo; zhmoždění levé poloviny obličeje; periorbitální hematom levého oka se snížením zrakové ostrosti, otok, bolestivost, snížení citlivosti v oblasti 2. větve trojklanného nervu) a hospitalizaci na oddělení ústní, čelistní a obličejové chirurgie Pardubické nemocnice od 12. 2. 2018 do 16. 2. 2018. Městský úřad žalobci uložil pokutu ve výši 2000 Kč a dále povinnost nahradit náklady řízení ve výši 3500 Kč. V souladu s § 89 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), městský úřad odkázal poškozeného s jeho požadavkem na náhradu škody v celkové částce 61 702 Kč na soud.

[2] Na základě odvolání žalobce změnil žalovaný svým rozhodnutím ze dne 22. 10. 2019, č. j. KrÚ 77448/2019, rozhodnutí městského úřadu tak, že se žalobci uložil pokutu ve výši 1000 Kč. Ve zbývajících částech odvolání zamítl.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (dále jen „krajský soud“). Rozsudkem ze dne 23. 6. 2020, č. j. 61 A 8/2019-61 (dále jen „napadený rozsudek“), krajský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou. Shledal, že v řízení před městským úřadem byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. S jistotou uzavřel, že žalobce poškozenému ublížil na zdraví, čímž naplnil skutkovou podstatu přestupku dle § 7 odst. 1 písm. b) zákona o některých přestupcích, a to přinejmenším ve formě nevědomé nedbalosti.

[4] Krajský soud odkázal na rozhodovací činnost Nejvyššího soudu. Z ní vyplývá, že poruší-li lyžař svou povinnost přizpůsobit rychlost a způsob jízdy na lyžích svým schopnostem a zkušenostem a celkové situaci na místě, jímž projíždí, lze u něho dovodit porušení tzv. obecné prevenční povinnosti podle § 2900 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“). Ačkoli pravidla chování pro lyžaře vydaná Mezinárodní lyžařskou federací (FIS) nejsou obecně závazným právním předpisem, pro lyžaře na sjezdové trati závazná jsou a jejich zaviněné nedodržení znamená porušení právní povinnosti předcházet vzniku škod. Shodně s městským úřadem a žalovaným i krajský soud dovodil, že žalobce porušil první tři pravidla FIS (ohled na ostatní, zvládnutí rychlosti a způsobu jízdy a volba jízdni stopy). Tím se dopustil jednání v rozporu s § 2900 občanského zákoníku, v důsledku čehož došlo ke srážce s poškozeným. Mezi porušením obecné prevenční povinnosti a vznikem zranění poškozeného byla beze sporu dána příčinná souvislost.

[5] Krajský soud uzavřel, že důkazy navržené žalobcem jsou nadbytečné, neboť stav věci byl zjištěn bez důvodných pochybností. Správní orgány tudíž nijak nepochybily, postupovaly zcela v souladu se zásadou materiální pravdy a správně nepřistoupily k uplatnění zásady *in dubio pro reo*.

II. Kasační stížnost žalobce a vyjádření žalovaného a poškozeného

pokračování

[6] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž Nejvyššímu správnímu soudu navrhuje, aby napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Stěžovatel krajskému soudu vytýká nesprávné skutkové závěry, které nemají oporu v provedeném dokazování, a dále nesprávné právní posouzení věci, zejména ve vztahu k zásadě *in dubio pro reo*. Ačkoli krajský soud shledal, že poškozený v době srážky stál nebo jel velmi pomalu, tento závěr je dle stěžovatele v rozporu mimo jiné se dvěma ze tří znaleckých posouzení věci. Znalec Ing. Dítě totiž dovodil, že naopak poškozený zezadu narazil do stěžovatele. Toto ostatně odpovídá provedenému dokazování a též popisu skutku stěžovatelem. Znalec PaedDr. Gnad konstatoval, že verze poškozeného je nejasná a nejednoznačná, navíc v případě, že poškozený stál zády ke svahu, by se na děti díval jen obtížně. Poškozený nadto uvedl, že zatačel do kopce, což dle PaedDr. Gnada koresponduje s tvrzením, že poškozený jel v protisměru. Znalec PaedDr. Gnad proto dovodil, že poškozený provedl nezvyklý (a těžko ostatními lyžaři očekávatelný) obrat směrem do kopce. Stěžovatel upozorňuje na skutečnost, že k takovému manévru v prudké části sjezdovky poškozený jistě potřeboval patřičnou rychlost, a tedy nemohl být ve fázi zastavování nebo stání.

[8] Pouze znalec Mgr. Gracias podporuje verzi poškozeného, ačkoli ta má podle stěžovatele hned tři základní trhliny. Poškozený totiž připouští, že neví, odkud k němu stěžovatel přijel, jedná se tedy pouze o jeho domněnku. Navíc jestliže došlo k čelnímu střetu, oba účastníci nehody by se před srážkou museli vidět. Navíc tuto verzi nepodporuje výpověď žádné další osoby.

[9] Stěžovatel dále zpochybňuje výpovědi nezletilých dcer poškozeného, neboť jsou velmi nízkého věku a o události vypovídaly až po uplynutí jednoho roku, nemohly si tedy incident již pamatovat. Nadto mohly být ovlivněny rodiči, kteří se snaží získat od stěžovatele náhradu škody. Nevěrohodnost výpovědí nezletilých dcer dokládají zejména zcela rozdílné náčrtky, které nakreslily. Stěžovatel dále opětovně upozorňuje na nevhodnost a nesprávnost jejich výslechu, neboť mu nebyl přítomen ani psycholog, ani orgán sociálně-právní ochrany dětí.

[10] Krajský soud též zcela opomněl, že poškozený a stěžovatel shodně tvrdí, že se před srážkou neviděli, čemuž odpovídá pouze odborné vyjádření Ing. Dítěte, které však krajský soud označil za nesprávné. Podle stěžovatele měl krajský soud přistoupit k doplnění dokazování o výslech znalce, příp. vytvoření revizního znaleckého posudku, neboť závěry napadeného rozsudku nemají oporu v zjištěném skutkovém stavu. Správní orgány ani krajský soud nezjistily úplně a přesně skutkový stav, protože nepostavily najisto průběh nehody - odkud přijel stěžovatel, proč se účastníci nehody neviděli a jaká byla příčina srážky a zranění poškozeného.

[11] Znalec Mgr. Gracias nebyl schopen reagovat na nepoškozené plexisklo u stěžovatelovy přilby, což ovšem správní orgány zcela pominuly. Navíc podle verze Mgr. Graciase i PaedDr. Gnada by došlo k poranění pravé části obličeje poškozeného. Zranění levé části obličeje odpovídá pouze stanovisko Ing. Dítěte. Nelze opomenout

skutečnost, že očití svědci i účastníci nehody nakreslili zcela rozdílné náčrtky a znalci přednesli tři různé verze nehodového děje.

[12] Stěžovatel vysvětluje, že kombinace verzí znalce Mgr. Graciase a PaedDr. Gnada, již vytvořil v žalobě, měla ukázat, jak absurdní je činit závěry za stávající důkazní situace, z níž nelze mít za prokázanou vinu stěžovatele. Není možné bez dalšího dovozovat vinu každého, kdo si nasadí lyže, vyjede na svah a stane se účastníkem nehody se zraněním. Dále nelze bez dalšího předpokládat, že zraněná osoba nehodu nezavinila, protože ke střetu mohlo dojít též nešťastnou náhodou bez zavinění. Správní orgán je povinen provedenými důkazy s dostatečnou mírou jistoty prokázat naplnění skutkové podstaty přestupku včetně subjektivní stránky (zavinění). Stěžovatel uzavřel, že pokud se mu toto nepodaří, je v souladu se zásadou *in dubio pro reo* povinen řízení zastavit podle § 86 odst. 1 písm. c) zákona o odpovědnosti za přestupky.

[13] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti setrval na svém právním názoru, ztotožnil se se závěry krajského soudu a navrhl kasační stížnost zamítnout.

[14] Ke kasační stížnosti se vyjádřil též poškozený, který označil napadený rozsudek za věcně správný. Skutkový stav byl podle poškozeného zjištěn dostatečně a krajský soud se taktéž vypořádal se všemi námitkami stěžovatele. Poškozený dovozuje jednoznačnou odpovědnost stěžovatele za svá zranění a popírá, že by sám nějaké povinnosti porušil. Z tohoto důvodu požaduje po stěžovateli náhradu veškeré způsobené škody (bolestné, ztráta na výdělku atd.).

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[15] Kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, stěžovatel je v řízení zastoupen advokátem dle § 105 odst. 2 s. ř. s. a jsou splněny i obsahové náležitosti stížnosti dle § 106 s. ř. s.

[16] Nejvyšší správní soud zkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a přípustně uplatněných důvodů. Stěžovatel uplatnil kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

[17] Kasační stížnost **je důvodná**.

[18] Podle § 7 odst. 1 písm. b) zákona o některých přestupcích „*fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že jinému ublíží na zdraví*“.

[19] Podle § 2900 občanského zákoníku, *vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného*.

[20] Zavinění u přestupku fyzické osoby je upraveno v § 15 zákona o odpovědnosti za přestupky, který zní:

pokračování

(1) K odpovědnosti fyzické osoby za přestupek se vyžaduje zavinění. Postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění.

(2) Přestupek je spáchán úmyslně, jestliže pachatel

a) chtěl svým jednáním porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, nebo

b) věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, a pro případ, že jej poruší nebo ohrozí, s tím byl srozuměn.

(3) Přestupek je spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel

a) věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že tento zájem neporuší nebo neohrozí, nebo

b) nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl.

[21] Stěžovatel předně namítá nesprávné skutkové závěry, které nemají oporu v provedeném dokazování, tedy namítá, že žalovaný nezjistil správně a úplně skutkový stav a že krajský soud pochybil, pokud to aproboval.

[22] V projednávaném případě se jedná o řízení o přestupku. V takovém řízení musí správní orgán obecně postupovat tak, aby zjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu potřebném pro rozhodnutí o přestupku (§ 3 správního řádu). Povinnost zjišťovat skutkový stav ohledně skutečností odpovídajících skutkové podstatě přestupku je na správním orgánu, bez zřetele na to, zda jde o objasňování skutkových okolností svědčících ve prospěch, či v neprospěch obviněného. Pokud existuje rozumná pochybnost, tzn. ne zcela nepravděpodobná možnost, že deliktního jednání se dopustil někdo jiný než obviněný z přestupku, resp. že se skutek vůbec nestal, nelze obviněného za přestupek postihnout (*in dubio pro reo*; srov. přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2006, č. j. 2 As 46/2005-55, či usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2014, č. j. 5 As 126/2011-68, č. 3014/2014 Sb. NSS).

[23] Ve vztahu ke stěžovateli z výše uvedeného vyplývá, že jej bude možno případně postihnout za přestupek podle § 7 odst. 1 písm. b) zákona o některých přestupcích jen tehdy, bude-li mu prokázáno, že deliktního jednání se dopustil právě on, a budou-li přesvědčivě vyvráceny jeho skutkové námitky, tj. bude-li postaveno najisto, že alternativní verze reality, které stěžovatel prohlašuje za pravdivé (zejm. že nejel výše než poškozený, že nenarazil do poškozeného), se určitě nestaly či že je extrémně nepravděpodobné, že se staly.

[24] Správní orgány ani krajský soud však tyto premisy nenaplnily. Stěžovatel i poškozený představili své dvě skutkové verze, které se v podstatných (rozhodných) skutečnostech lišily – jakou trasou lyžaři jeli, kdy a jak se srazili. Tyto odlišnosti nevyjasnil ani ustanovený znalec Mgr. Gracias, ani znalec Ing. Dítě ve svém odborném vyjádření, ani znalec PaedDr. Gnad ve svém posudku.

[25] Mgr. Gracias ve svém posudku uvedl, že „[poškozený] lyžoval tak, že jeho děti jely před ním, aby je měl na očích. Po přjetí zlomu děti zastavily na kraji sjezdovky, on je patrně mohl na chvíli ztratit z dohledu. Když je viděl, jak stojí na kraji sjezdovky, tak se snažil pod nimi zastavit. Na základě výpovědi a terénu předpokládám, že přijížděl k dětem od středu sjezdovky pod ně /tedy dělal oblouk doprava do vrstevnice, chtěl zastavit/ a jeho hlavní pozornost směřovala nahoru směrem k dětem. [Stěžovatel] sjížděl po svahu pravděpodobně o něco později, dle jeho výpovědi viděl děti před sebou a jim se vyhýbal. Objel je zprava ve směru jízdy. Pak následoval

oblouk směrem do středu sjezdovky, tedy vlevo ve směru jízdy, pravděpodobně už pod děvčaty. V okamžiku, kdy [poškozený] stál, nebo dojížděl pod děvčata /nelze jednoznačně prokázat/ došlo ke srážce. Vzhledem k jízdní poloze obou, téměř čelní. [Poškozený] lyže vodorovně levou tváří do směru předpokládaného příjezdu [stěžovatele], hlava otočená vpravo nahoru směrem k děvčatům. [Stěžovatel] dokončuje oblouk vlevo. Určitou nepozorností obou došlo hlavně ke kontaktu hlavami a vzhledem k výše uvedeným okolnostem ke zranění [poškozeného] v obličejové části hlavy. Rychlost [poškozeného] byla zanedbatelná nebo nulová, rychlost [stěžovatele] odpovídala sklonu svahu a plynulé jízdě. Vysvětlení pro důvod, že [poškozený] neviděl, nemám. Snad už se díval do směru dalšího oblouku. [Poškozený] se dle výpovědi díval na děti, ale i on mohl periferním viděním [stěžovatele] zaregistrovat... Pravděpodobná příčina nehody je nepozornost, podcenění rizik na sjezdovce. [pozn.: zvýrazněno soudem] Tedy porušení pravidel FIS a to: Pravidlo č. 1 Brát ohled na ostatní lyžaře, č. 2 Zvládnutí rychlosti a způsobu jízdy, č. 3 Volba jízdní stopy... Uvedené zranění odpovídá výše popsanému průběhu děje, tedy pravděpodobnější je popis nehody z pohledu [poškozeného]... [pozn.: zvýrazněno soudem]. Na základě všech známých okolností a rozsahu úrazu se domnívám, že [stěžovatel] byl ten, který porušil výše uvedená pravidla FIS, protože se před srážkou pohyboval na sjezdovce poněkud výš.... Vzhledem k tomu, že výpovědi obou nelze doložit svědectvím třetí, jiné, další osoby, všechna moje vyjádření jsou na základě zkušeností a reálných předpokladů, které vyplývají ze spisové dokumentace. [pozn.: zvýrazněno soudem] Podstatné pro posouzení porušení pravidel FIS je, že [stěžovatel] sjížděl poněkud později a je zodpovědný za dění pod a před ním.“

[26] Obdobně (v rovině pravděpodobnosti) se vyjádřil i Ing. Dítě, který označil za příčinu nehody nepozornost obou účastníků a podcenění rizik na sjezdovce. V bodě 4 odborného vyjádření výslovně uvádí: „Co se týče výšky polohy účastníků nehody na sjezdovce byl patrně [stěžovatel] v určitém okamžiku výše [pozn.: zvýrazněno soudem]. [Stěžovatel] jel po spádnicí, [poškozený] jel šikmo z levé strany doprava, dělal oblouk vpravo. Z výpovědi [stěžovatele] lze však usuzovat, že [poškozený] přejel lyže [stěžovateli] a tudíž musel přijet na místo nehody o zlomek vteřiny později... V posuzovaném případě nelze jednoznačně stanovit z polohy výše a níže, kdo byl vlastně vpředu a kdo vzadu. Za předpokladu, že lyže [poškozeného] skutečně přejely přes lyže [stěžovatele] lze usuzovat, že [poškozený] byl na místě nehody později než [stěžovatel], v tomto okamžiku byl [poškozený] vzadu... Dle mého názoru pro rozporné vyjádření obou aktérů bez přítomnosti svědků není možno jednoznačně určit, kdo má vinu za lyžařskou nehodu.“

[27] A v neposlední řadě znalec PaedDr. Gnad ve svém posudku v bodě 2.2.1. uvádí: „Z výše uvedených skutečností a vysvětlení znalec určuje průběh nehodového děje takto: [Poškozený] jel ze svahu dolů a na úrovni svých dcer, stojících na pravém okraji sjezdové tratě, provedl závěrečný oblouk s následným zastavením mírně do svahu asi 3-4 metry od kraje tratě, aby mohl lépe komunikovat s o něco výše postavenými dcerami. Stejným směrem do svahu otočil i hlavu a svoji pozornost věnoval ústní komunikaci s dcerami. [Stěžovatel] jel původně rychlostí, odpovídající stavu a frekvenci na sjezdové trati krátkými oblouky ze svahu blíže k pravému okraji sjezdové tratě. Když spatřil na pravém okraji sjezdové tratě dvě stojící děti, tak zahájil oblouk vlevo ke středu tratě, aby se dětem vyhnul v dostatečné vzdálenosti. V průběhu oblouku děti stále sledoval, zda neudělají neočekávaný rozjezd do sjezdové tratě, ale současně dostatečně nesledoval situaci v levé části trati. Následně došlo ke srážce, kdy obviněný narazil hlavou, pokrytou lyžařskou přilbou, do levé tváře poškozeného, který již stál nebo skoro stál s hlavou otočenou nahoru, směrem k dětem. Tím, že [stěžovatel] měl vyšší rychlost, došlo k tomu, že svoji kinetickou

pokračování

energii z jízdy převedl do pohybu poškozeného ze svahu dolů cca 6-7 metrů, zatímco rychlost [stěžovatele] byla touto srážkou utlumena s jeho pohyb skončil po čtyřech metrech od místa nehody (...).“ V bodě 2.2.7 písm. a) však znalec dále konstatuje, že „(n)a základě spisového materiálu, včetně náčrtků poškozeného, [stěžovatele] i obou dcer poškozeného, nelze přesně posoudit přesnou situaci před a v průběhu nehodového děje, neboť jsou v některých stěžejních bodech odlišné.“ [pozn.: zvýrazněno soudem] A v bodě 2.2.8 pak uzavírá: „Na základě rozporných sdělení [stěžovatele], poškozeného, bez přítomnosti svědeckého sdělení, není možné přesné určení míry zavinění. V tomto případě se znalec může opřít pouze o nepřesné důkazní materiály a vyvodit z toho jen dílčí závěry bez jednoznačného objasnění míry zavinění.“ [pozn.: zvýrazněno soudem]

[28] Na základě výše uvedených závěrů znalců není možné bez důvodných pochybností určit průběh nehodového děje včetně pohybu a jednání účastníků, posoudit příčinu nehody a to, zda ke zraněním poškozeného došlo způsobem popisovaným poškozeným, obviněným, anebo jinak. Ačkoliv znalci na základě toho, co tvrdili poškozený, obviněný i další osoby, dospěli k představám o tom, jaký rozhodný skutkový děj se mohl odehrát, lišili se v závěru o jeho průběhu. Své závěry formulovali jako pravděpodobnostní, se zdůrazněním potřeby dalších důkazů k získání vyšší míry jistoty o tom, jak se rozhodný skutkový děj odehrál.

[29] Je zřejmé, že v přestupkovém řízení byly opatřeny důkazy, které byly správním orgánům k dispozici, zejména tvrzení poškozeného a obviněného a svědectví nezletilých dcer poškozeného. Jiné informace o tom, co přesně se na sjezdovce odehrálo, k dispozici nebyly (další relevantní informací byla pouze ta o povaze zranění poškozeného). Na základě těchto informací lze mít za jisté pouze to, že poškozený a obviněný se na sjezdovce v blízkosti dcer poškozeného srazili a že poškozený při tom utrpěl zranění v obličeji. Není však jisté, jak přesně ke srážce a s ní spojenému zranění poškozeného došlo. Zejména nebylo zjištěno, kdo z obou aktérů srážky odkud kam přesně jel, kdo do koho narazil, kdo byl v okamžiku srážky „nad“ kým na sjezdovce, jak rychle který z účastníků jel a zda případně některý z nich již nestál, kdo mohl co v době bezprostředně předcházející srážce vidět a zda mohl případně reagovat na nastalou situaci tak, aby ke srážce nedošlo. Znalci představili různé možné a dle jejich závěrů dobře představitelné verze rozhodného skutkového děje, avšak nebyli schopni tento děj popsat s dostatečnou mírou jistoty o tom, jak se odehrál. Skutková zjištění zůstala v rovině variantních a pravděpodobnostních úsudků.

[30] Existuje tedy rozumná pochybnost, že se skutkový stav odehrál jinak, než jak ve svých rozhodnutích uvádějí správní orgány. Na základě takovýchto nedostatečně na jisto postavených skutkových závěrů nemohly správní orgány vyhodnotit, že stěžovatel spáchal přestupek, a krajský soud neměl bez dalšího aprobovat rozhodnutí žalovaného postavená na těchto nejistých skutkových zjištěních. Jestliže nebylo jasné, co se vlastně stalo v rovině objektivního skutkového děje, nebylo možno ani posoudit, jaký byl řetězec příčin vedoucích ke škodlivému následku (újmě na zdraví, již utrpěl poškozený), tedy čím jednání tuto újmu na zdraví způsobilo. Tím méně pak bylo možno posoudit, zda ten, kdo újmu způsobil, jednal zaviněně aspoň formou nevědomé nedbalosti. Námitka nesprávných (neboť o nedostatečná a nejednoznačná zjištění opřených) skutkových závěrů je tedy zcela důvodná.

[31] Nejvyšší správní soud v obecné rovině souhlasí se závěry správních orgánů a krajského soudu, že lyžaři či snowboardisté mají obecnou prevenční povinnost dle § 2900 občanského zákoníku. Lyžování či snowboarding na sjezdovce, jež spočívají v kontrolovaném skluzu po sněhu ze svahu, jsou nepochybně činnostmi, u nichž může při neopatrné jízdě dojít ke srážce s jinými lyžaři, snowboardisty, eventuálně chodci či dalšími osobami. Lyžaři či snowboardisté tedy jsou povinni *počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na (...) životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného*, zejména jiného lyžaře či snowboardisty. Možnost srážky s jiným musí každému jen trochu rozumnému lyžaři a snowboardistovi být zřejmá již jen z obecně známé povahy této činnosti. Ta vyžaduje předvídání pohybu po sněhu, včetně volby směru a rychlosti jízdy a ovládání lyží či snowboardu tak, aby jízda byla patřičně kontrolována a probíhala v přiměřeném odstupu od podobného počínání si jiných lyžařů či snowboardistů. Za rozumné, neboť odpovídající povaze lyžování či snowboardingu, lze za běžných okolností považovat chování se na sjezdovce způsobem odpovídajícím pravidlům vydaným Mezinárodní lyžařskou federací (FIS). Jejich obsahem jsou základní pravidla pro bezpečný pohyb po sjezdových tratích. Pravidla FIS nejsou právně závazným předpisem a není ani patrné, že by v prostředí České republiky nabyla povahu obyčejového práva. Jejich dodržování však obvykle směřuje k zajištění rozumné míry bezpečí na sjezdových tratích, neboť jde o pravidla racionální, opírající se o širokou zobecněnou zkušenost s danou činností. Pravidla FIS tak za běžných okolností lze považovat za měřítko pro posouzení, zda lyžař (snowboardista) na sjezdovce dbá obecné prevence (§ 2900 občanského zákoníku), a zároveň za jakýsi návod, jak se v tomto ohledu má na sjezdovce chovat.

[32] Podobně na povahu pravidel FIS hledí judikatura Nejvyššího soudu v trestních věcech (viz např. jeho rozsudek ze dne 17. 2. 2010, sp. zn. 8 Tdo 68/2010, či usnesení ze dne 28. 11. 2018, sp. zn. 8 Tdo 1372/2018) i věcech občanskoprávních (viz např. usnesení ze dne 23. 2. 2005, sp. zn. 25 Cdo 1506/2004, rozsudek ze dne 1. 4. 2015, sp. zn. 25 Cdo 1668/2014, a zejména pak z poslední doby rozsudek ze dne 21. 2. 2023, sp. zn. 25 Cdo 914/2022, jenž zohledňuje nahlížení pravidel FIS rakouským právem a jenž se nejvíce blíží pojetí Nejvyššího správního soudu).

[33] Pokud by tedy správní orgány s dostatečnou mírou jistoty zjistily, jak se rozhodný skutkový děj odehrál, bylo by zcela namístě, pokud by jej poměřily s pravidly FIS. Zjistily-li by, že některý z aktérů srážky tato pravidla zaviněně porušil a že toto jeho jednání vedlo k zákonem sankcionovanému následku (ublížení na zdraví), odpovědnost dotyčného aktéra srážky za přestupek podle § 7 odst. 1 písm. b) zákona o některých přestupcích by nepochybně přicházela v úvahu. Ve věci srážky poškozeného a obviněného by mohla hrát roli zejména pravidla č. 1 – každý lyžař nebo snowboardista se musí neustále chovat tak, aby neohrožoval nebo nepoškozoval někoho jiného, č. 2 – každý lyžař nebo snowboardista musí jezdit s přiměřeným odstupem a s ohledem na vzdálenost, na kterou vidí; svou rychlost a svůj způsob jízdy musí přizpůsobit svému umění, terénním, sněhovým a povětrnostním poměrům, jakož i hustotě provozu a č. 3 – lyžař nebo snowboardista přijíždějící zezadu musí svou jízdní stopu zvolit tak, aby neohrožoval lyžaře jedoucího před ním.

IV. Závěr a náklady řízení

pokračování

[34] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost stěžovatele je důvodná, proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. napadený rozsudek krajského soudu zrušil. S ohledem na důvody zrušení rozsudku krajského soudu Nejvyšší správní soud zrušil podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s. také žalobou napadené rozhodnutí žalovaného. Podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 4 s. ř. s. pak vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

[35] V dalším řízení je správní orgán vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 78 odst. 5 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Pokud tomu nebudou bránit pravidla o promlčení odpovědnosti za přestupek (§ 29 a násl. zákona o odpovědnosti za přestupky), na správních orgánech bude, aby v dalším řízení buď s dostatečnou mírou jistoty zjistily rozhodný skutkový stav a teprve poté činily právní závěry o jednání, následku a zavinění, anebo shledaly, že možnosti zjištění rozhodného skutkového stavu již byly bezúspěšně vyčerpány, a s ohledem na to řízení o přestupku skončily.

[36] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, *nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl*. Protože stěžovatel měl v řízení o kasační stížnosti i v jemu předcházejícím řízení o žalobě úspěch, má právo na náhradu nákladů těchto řízení. Nejvyšší správní soud je posledním soudem, který o věci rozhodl; proto musí určit náhradu nákladů obou instancí soudního řízení správního.

[37] V řízení o žalobě vznikly stěžovateli náklady řízení zaplacením soudního poplatku ve výši 3 000 Kč a odměny jeho zástupkyně Mgr. Kateřiny Beranové, advokátky. Odměna zástupkyně činí za jeden úkon právní služby (žaloba) částku 3 100 Kč [§ 1 odst. 1, § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“)], náhrada hotových výdajů pak činí 300 Kč (§ 13 odst. 3 vyhlášky). Zástupkyně stěžovatele není plátkyní daně z přidané hodnoty.

[38] V řízení o kasační stížnosti vznikly stěžovateli náklady řízení zaplacením soudního poplatku ve výši 5 000 Kč a odměny jeho zástupkyně Mgr. Kateřiny Beranové, advokátky. Odměna zástupkyně činí za jeden úkon právní služby (kasační stížnost) částku 3 100 Kč [§ 1 odst. 1, § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky]. Náhrada hotových výdajů pak činí 300 Kč (§ 13 odst. 3 vyhlášky). Zástupkyně stěžovatele není plátkyní daně z přidané hodnoty.

[39] Osoba zúčastněná na řízení má právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil (§ 60 odst. 5 věta první s. ř. s.). Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu svých nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť soud jí žádnou povinnost, kterou by musela plnit, neuložil.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. září 2023

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu